

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

ФАКУЛТЕТ „Стопанска отчетност“	КАТЕДРА „Контрол и анализ на стопанската дейност“
---	--

Утвърждавам:
РЕКТОР:

(проф. д-р Марияна Божинова)

Приета от АС с Решения № 5 от 02.03.2022 г.
Приета от ФС Протокол № 5 от 17.02.2022 г.
Приета от КС Протокол № 11 от 10.02.2022 г.

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА

„Стопанска отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“

Образователна и научна степен: Доктор		Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки
Форма на обучение:	Срок на обучение:	Професионално направление: 3.8. Икономика
Редовна/Самостоятелна	3 години	
Задочна/Дистанционна	4 години	Код на документа: УД/КХ-Д-Р/З/С/Д-3/4-3.8/-СОКАСД(КА)-ФСО-ККАСД-2022
Език: Български		

1. Обща характеристика на докторската програма

Катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ осъществява обучение за придобиване на ОНС „Доктор“ по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“ в съответствие със съвременните тенденции в развитието на контрола и икономическия анализ. Докторската програма е представена в документация, която задава устойчиви и изпълними цели и задачи на образователната дейност и е обвързана с теоретичната и практическата подготовка на докторантите. При изготвяне на учебната документация по програмата (учебните планове и учебните програми по дисциплините) се взема под внимание необходимостта от обща и специализирана теоретична подготовка и изграждане на практически умения на докторантите за научни и практически изследвания в научното направление на програмата. Изборът на тема и научен ръководител е съобразено в максимална степен с най-новите

постижения в областта на теорията на контрола, стопанския и финансов контрол, данъчния, валутния, митническият, банковия и вътрешния контрол, вътрешния и външния одит, финансовия, управленския и инвестиционния анализ, анализа на бизнес средата и анализа на ефективността.

Обучението по докторската програма се осъществява в съответствие с изискванията на Закона за висшето образование, Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, както и с Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов” и Правилника за дейността на СА „Д. А. Ценов”. То задълбочава теоретичните, методологичните и управленските знания, формира умения и практически навици у докторантите за научноизследователска, преподавателска, управленска и консултантска дейност.

2. Образователни цели

Целта на докторската програма е докторантите да обвържат придобитите знания и умения от обучението в ОКС „Магистър“ с приложните полета в съответното тематично направление на изследване и да усъвършенстват аналитичния подход за извеждане и аргументиране на тяхната теза. В резултат на това те следва да защитят конкретни приноси моменти в дисертационните си трудове.

При изготвяне на индивидуалните учебни планове на докторантите в обучаващото звено се вземат под внимание качествата и умения на докторантите. Тяхното развитие в хода на обучението се извършва при засилен контрол от страна на научните ръководители.

3. Организация и продължителност на обучението

Обучението на докторантите по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“, в ОНС „Доктор“, се извършва в четири форми – редовна, самостоятелна, задочна и дистанционна. То е организирано съответно: за редовна и самостоятелна форма – три години, а за задочна и дистанционна – четири години. Обучението се осъществява по индивидуални учебни планове на докторантите, разработени от докторанта и научния ръководител, приети с решение на обучаващото звено (катедра) и утвърдени с решение на съответния Факултетен съвет. През първата година докторантите, обучаващи се във всички форми, преминават задължителните и факултативните курсове и полагат докторантските минимуми по съответните дисциплини, съобразно индивидуалния си учебен план.

През останалия срок на обучение докторантите разработват дисертационните си трудове, извършват научни и практически проучвания, участват в национални и международни научни форуми, подготвят и реализират необходимите научни публикации, свързани с темата на дисертацията. През втората година е организирано обучение по задължителните учебни курсове „Методология на науката и научните изследвания“, „Методика на академичното писане и презентиране“ и „Методология и методика на емпиричните

изследвания“, както и по избираеми факултативни курсове и семинари. Обучението по докторската програма завършва с публична защита на дисертационен труд пред научно жури. Обучението е организирано в съответствие с действащото законодателство в Р България и вътрешна нормативна уредба в Стопанска академия. Учебният процес се осъществява съгласно регламентираната учебна документация при осигурен висококвалифициран академичен състав.

4. Знания

Необходимите знания на докторантите се определят съобразно акцента, който е поставен в работното заглавие на дисертационния труд и насочеността на изследването, обособен от работния план на дисертацията и одобрени от обучаващото звено. Всеки докторант полага два изпита от докторантските минимума по утвърдени от Факултетния съвет учебни програми. Докторантите притежават и използват специализирани знания за извършване на критичен анализ и за синтезиране на нови идеи, които са в съответствие с изискванията на бизнес практиката и динамично променящото се законодателство. Идеите са систематизирани в близки научни области, като докторантите владеят методите на научните изследвания. Обучаемите развиват оригинални изследователски нагласи и разбиране на най-високо равнище, като се демонстрират знания, обосновават се сложни взаимодействия и се предлагат творчески решения.

Обучението по докторската програма позволява получаването на съвременни теоретични, методологични, педагогически, управленски и други знания, необходими за самостоятелно провеждане на научни изследвания, научно-преподавателска дейност и професионално управление на различни нива в контролните институции. В процеса на обучение докторантите придобиват знания за: съвременните тенденции в областта на икономическата теория и практика; проблемите и тенденциите в развитието на контролните институции, приложението на методологията на контрола и анализа; най-новите подходи и методи за провеждане на научни изследвания в областта на докторската програма.

5. Умения

Чрез подготовката си докторантите изграждат умения, необходими за използване на придобитите теоретични, методологични, педагогически, управленски и други знания в своята професионална работа. По-конкретно тези умения включват способността на докторанта самостоятелно да: формулира актуални и съдържащи новост и практическа значимост научни теми и тематични направления; анализира и интерпретира научни текстове; определя подходите и методическия инструментариум за провеждане на научни изследвания; провежда оригинални научни изследвания; формулира и аргументирано да защитава собствени научни тези и позиции; представя в писмена и/или устна реч резултатите от своята аналитична и мисловна дейност; създава нови знания в резултат от провеждането на собствени изследвания или реализацията на научноизследователски и др. проекти; организира и участва в научни дискусии по разнообразни икономически

теми; използва съвременни форми на провеждане на учебни занятия; анализира и оценява различни икономически проблеми и тенденции; изработва и реализира управленски решения; управлява човешки и финансови ресурси и др.

В учебния план по докторската програма са заложили подходи, свързани с както с усвояване на преподавателска, така и на експертна дейност на докторантите. За целта се възлагат семинарни занятия на докторантите за обучение на студенти в ОКС „Бакалавър“, както и участие в екипи за разработване и реализиране на научно-изследователски проекти. Докторантите придобиват трайни умения да решават комплексни проблеми чрез нови технологични методи и инструменти, както и да оценяват необходимата информация от различни източници.

6. Компетентности

В рамките на докторска програма „Стопанска отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)” докторантите придобиват компетентности в значими за професионалната им реализации направления, предоставящи им след завършване на обучението възможност да проявяват самостоятелност и отговорност, да притежават компетентности за учене, комуникационни, социални и професионални компетентности, по конкретно:

6.1. Самостоятелност и отговорност

Параметрите на индивидуалния учебен план на докторантите им дават възможност да работят в динамична и интерактивна среда. Заложените в учебния план дисциплини дават възможност на докторантите да създават и интерпретират нови знания чрез собствени изследвания, като демонстрират умения за разширяване обхвата на научната област. Обучението е насочено към развиване на способности за оценка постиженията на изследователския труд. Това позволява да се проектира, изпълнява и адаптира съвременен изследователски процес с научна стабилност. Чрез преценка на придобитите до момента знания и умения, докторантите са в състояние да планират необходимостта от разширяване и актуализиране на научната си квалификация. В резултат на обучението се цели:

- да притежават способност за ефективно и ефикасно управление на сложни професионални дейности в областта на финансовия контрол и неговото управление, в сферата на научните изследвания и висшето образование, включително на екипи и ресурси;

- да поемат отговорности при вземането на решения в сложни условия, при въздействието на различни взаимозависими и трудно предвидими динамични фактори, оказващи влияние върху планирането, организацията и управлението на системи, процеси, дейности и проекти в сферата на научните изследвания, висшето образование и финансовия контрол и анализ;

- да проявяват креативност и инициативност в процеса на планиране, организиране, реализиране и цялостно управление на процеси, дейности и проекти в сферата на научните изследвания, висшето образование и финансовия контрол и анализ;

- да преценяват необходимостта от обучение на другите с цел повишаване на екипната ефективност при осъществяването на динамични, разнородни по характер, праметна и функционална област, фирмени процеси, дейности и проекти в сферата на научните изследвания, висшето образование и финансовия контрол и анализ.

6.2. Компетентности за учене

Обучението по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол и анализ)“ дава възможност за логическо надграждане на знанията и уменията в областта на контрола и икономическия анализ, с цел постигане на качествен резултат при научните изследвания. Чрез успешно използване на разнообразни информационни източници, докторантите придобиват значително количество знания от най-съвременните научни постижения или от областта на професионалната практика. От една страна, обучението стимулира в докторантите усвояването на ключови познания в областта на научните изследвания, а от друга – формира способността им да намират, анализират и обобщават необходимата им информация за постигане на целите, заложи в дисертационния труд. В тази връзка се цели, докторантите:

- последователно да оценяват собствената си квалификация чрез преценка на придобитите до момента знания и умения в областта на докторската програма;
- да планират необходимостта от разширяване и актуализиране на професионалната си квалификация в тематичната област на докторската програма.

6.3. Комуникативни и социални компетентности

Обучението в програмата дава възможност на докторантите за изграждане на поведение, което ги подпомага при реализацията им като специалисти в областта на контрола и икономическия анализ, с придобита ОНС „Доктор“. След завършване на обучението докторантите ще придобият комуникативни и социални компетентности:

- да формулират и излагат ясно и разбираемо идеи, проблеми и решения пред специалисти и неспециалисти, свързани с подготовката на научни обзори, есета, доклади, статии и студии, представянето на резултатите от свои изследвания на научни форуми, разработването и реализирането на образователни и научноизследователски проекти;
- да изразяват отношение, проявяват разбиране и демонстрират активност при дискутирането и разрешаването на актуални въпроси и значими проблеми чрез използване на методи, основани на качествени и количествени описания и оценки на системи, процеси, дейности и проекти в областта на финансовия контрол и анализа;
- да проявяват висока лична отговорност и инициативност;
- да притежават способности за генериране на нови знания и прилагане на съвременните достижения в научната област;
- пълноценно да общуват на някои от най-разпространените европейски езици;
- да изразяват и отстояват собствено професионално мнение, във връзка с осъществяваната дейност.

6.4. Професионални компетентности

Параметрите на индивидуалния учебен план на докторантите балансирано развиват тяхната професионалната компетентност. По време на обучението си докторантите детайлно разбират техники за научни изследвания и сложни академични проучвания, като представят идеите и заключенията си ясно и ефективно пред специалисти и неспециалисти. Обучаемите 4 притежават способности да продължат изследванията в съответната научна област на все по-сложно равнище и допринасят за развитието на нови техники, идеи или подходи. По този начин се допринася, докторантите:

- да събират, обработват, класифицират, анализират, синтезират, оценяват, интерпретират, съхраняват и използват информация и данни в своята професионална дейност чрез прилагане на различни методи, с цел решаване на сложни бизнес задачи в условията на динамична, противоречива, трудна за детерминиране турбулентна среда;
- да подготвят методически инструментариум за провеждане на научни изследвания и работят с електронни каталози, справочници, бази данни и др.;
- да използват съвременни комуникационни и информационни технологии в процеса на своята професионална дейност;
- да работят с оригинални научни трудове;
- да използват причинно-следствените връзки при провеждане на научни изследвания;
- да анализират и оценяват сложни и разнородни икономически проблеми и тенденции;
- самостоятелно да подготвят научни обзори, есета, доклади, статии и студии;
- да работят в екип и да управляват екип;
- да представят резултатите от своите изследвания на научни форуми;
- да разработват и реализират научноизследователски, образователни и други проекти;
- да използват традиционни и интерактивни форми на провеждане на учебни занятия; управление на човешки и финансови ресурси;
- да прилагат научен подход при решаването на теоретични и/или практически проблеми, при изработването и реализирането на управленски решения и др.
- да използват нови стратегически подходи;
- да формират и изразяват собствено мнение по проблеми от обществен и етичен характер, възникващи в процеса на планиране, организация и управление на различни системи, процеси, дейности и проекти в тематичната област на докторската програма.

7. Кратка характеристика на академичния състав

Научните ръководители са хабилитирани лица, на основен трудов договор към обучаващото звено – катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“, притежаващи образователна и научна степен „доктор“ по икономика и научно звание „професор“ или „доцент“. Всеки един от тях е водещ специалист в съответната област, което е предпоставка за осигуряването на научни знания на много добро

ниво, с участия в преподавателска мобилност по европейски програми и участия в професионални и научни мрежи. В обучаващото звено е налице равномерно разпределение на обучаемите по научни ръководители в отделните направления по контрол и анализ.

8. Професионална реализация

Завършилиите докторска програма към обучаващото звено – катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“, могат да намерят бъдещата си реализация както като преподаватели в СА „Д. А. Ценов“ или други висши учебни заведения в страната и чужбина, така и като експерти с доказани компетенции и умения за извършване на научни и научно-приложни изследвания в областта на контрола, на ниво ръководители, методолози, консултанти и изпълнители в реалния и публичния сектор на икономиката, в банкови и застрахователни институции, в Комисията за финансов надзор, в Сметната палата на Р България, Агенция „Митници“, Национална агенция по приходите, Агенция „ДФИ“, Института на дипломираните експерт-счетоводители, Института на вътрешните одитори в България и др.

9. Образователна и научна степен и професионална квалификация

След успешна защита на доктората на докторанта се присъжда Образователна и научна степен „доктор“, по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол/анализ)“.

Декан:

(проф. д-р Атанас Атанасов)

Ръководител на катедра:

(доц. д-р Силвия Костова)